

Arkæobotaniske analyser af prøver fra Ågård, KNV 00100

Peter Steen Henriksen, Miljøarkæologi og Materialeforskning - Nationalmuseet

Ved udgravninger på lokaliteten Ågård ved Bjæverskov blev der udtaget 25 makrofossilprøver fra seks huse med henblik på at få husene dateret. Prøverne er inden analysen på Nationalmuseet blevet floteret på Museum Sydøstdanmark. Disse prøver er blevet analyseret for makrofossilindholdet og der er udtaget 18 kornkerner til AMS-datering. Nedenstående ses resultatet af analyserne i tabel 1.

Hus K15

Fra hus 15 (fig. 1) er der analyseret fire prøver fra to tagbærende stolper, fra væggrøften og fra en støttestolpe.

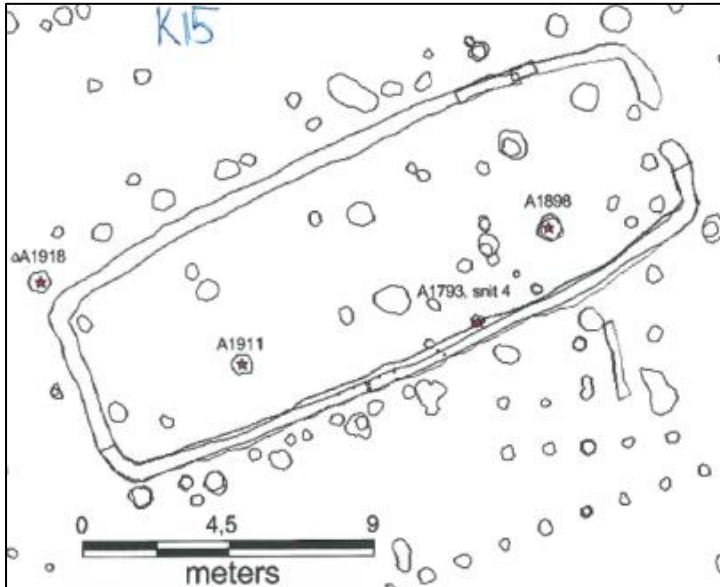

Fig. 1. De analyserede anlæg i Hus K15.

Prøverne fra hus K15 indeholdt kun et lille antal makrofossiler i form af kerner fra Avnklædt Byg og Rug, et skalfragment fra Hassel samt et fragment af tang. Der ud over enkelte markukrudsfrø og lidt trækul.

Hus K16

Fra hus 16 (fig. 2) er der analyseret fire prøver fra en tagbærende stolpe, fra væggrøften og fra to støttestolper.

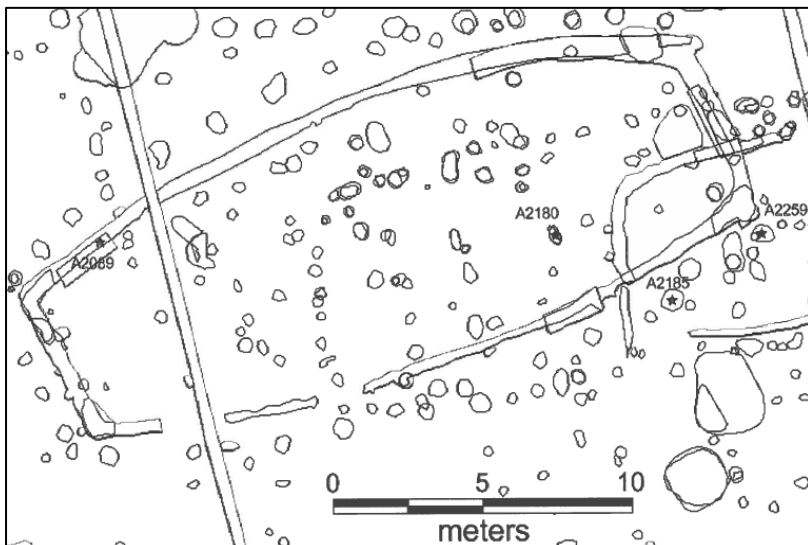

Fig. 2. De analyserede anlæg i Hus K16.

Prøverne fra hus K16 indeholdt stort set kun kerner fra Byg samt enkelte frø fra markukrudt.

Hus K18

Fra hus 18 (fig. 3) er der analyseret fire prøver fra to tagbærende stolper, fra væggrøften og fra en støttestolpe.

Fig. 3. De analyserede anlæg i Hus K18.

Prøverne fra hus K18 indeholdt mange kornkerner samt et lille antal frø fra markukrudt. Havre var den dominerende kornart i prøverne fra det indre af huset, specielt var der mange Havre-kerner i prøven fra væggrøften i vestgavlen. I prøven fra stolpehullet efter en tagbærende stolpe midt i huset var der tillige en del kerner fra Rug. I tre stolpehuller var der også enkelte forkullede fragmenter af tang, enten Blæretang eller Buletang.

Prøverne indeholdt meget trækul og mange hvide glasagtige slagger. Dette peger på at huset formodentligt er brændt, idet dannelsen af slagger af smeltet aske/sand kræver en højere temperatur, end der opstår i et almindeligt bål.

Hus K20

Fra hus 20 (fig. 4) er der analyseret fire prøver, to fra tagbærende stolper, og to fra væggrøften.

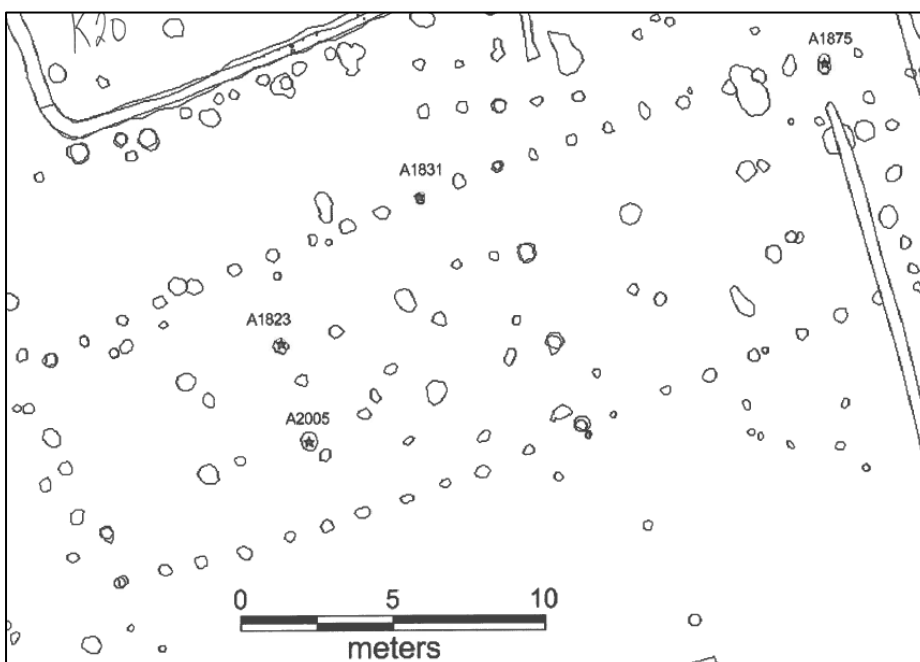

Fig. 4. De analyserede anlæg i Hus K20.

Prøverne fra hus K20 indehold kun et lille antal makrofossiler i form af kerner fra Byg, Alm. Hvede og Rug. Der ud over enkelte markukrudtsfrø og lidt trækul.

Hus K23

Fra hus 23 (fig. 5) er der analyseret fire prøver, to fra tagbærende stolper, og to fra væggrøften.

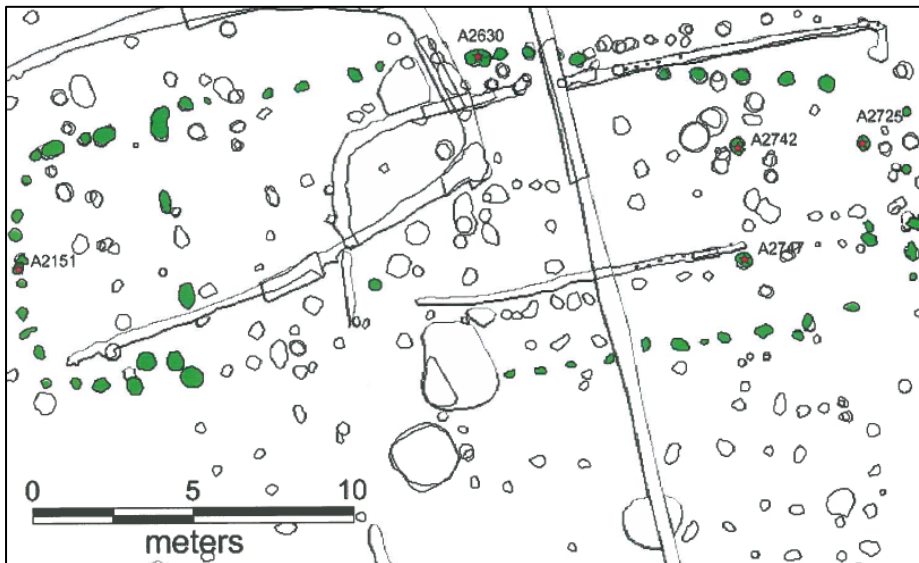

Fig. 5. De analyserede anlæg i Hus K23.

Prøverne fra Hus K23 var meget lig prøverne fra K18, og indholdet af trækul og slagger peger på at der formodentligt også er tale om en brandtomt. Også i K23 var Havre den dominerende kornart, mens der tillige var et mindre antal kerner fra Rug og Avnklædt Byg. I de tre prøver fra de tagbærende stolper fandtes der også fragmenter af forkullet tang.

Hus K29

Fra hus 29 (fig. 6) er der analyseret fem prøver, tre fra tagbærende stolper, en fra væggrøften og en fra en gavlstolpe.

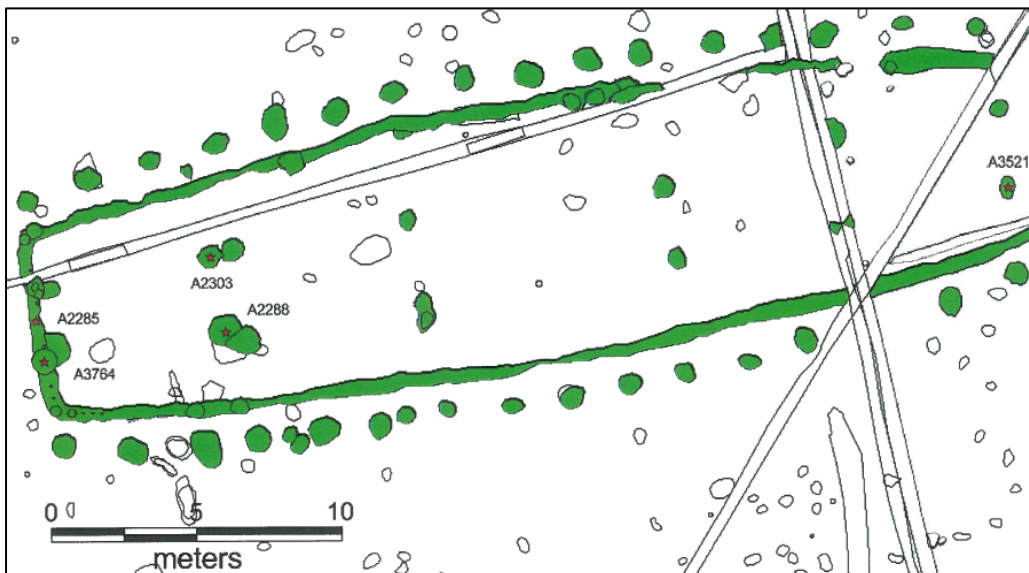

Fig. 6. De analyserede anlæg i Hus K29.

Prøverne fra K29 indeholdt mange kornkerner fra alle fire kornarter. I alle prøver optrådte et mindre antal kerner fra Avnklædt Byg mens der i to prøver optrådte et stort antal kerner fra henholdsvis Rug og Alm. Hvede. I prøven med mange Rug-kerner fandtes to frø af Klinte, en ukrudtsart, der er knyttet til vinterdyrkingen af Rug.

Kulturplanterne

Analyserne viser at alle fire kornarter Avnklædt Byg, Rug, Havre og Hvede blev dyrket ved Ågård. I alt var der dog kun 207 identificerbare kornkerner, så datagrundlaget er for spinkelt til en sikker vurdering af de enkelte afgrøders betydning (husene er heller ikke dateret endnu, så der mangler data om samtidigheden). Byg har nok været den vigtigste afgrøde, idet denne art optræder i næsten alle prøver. Dette passer med, hvad man kender fra vikingetidige fund, som det ses i fig. 7, der er en sammenstilling af forekomsten af kornarterne i en række fund fra vikingetid.

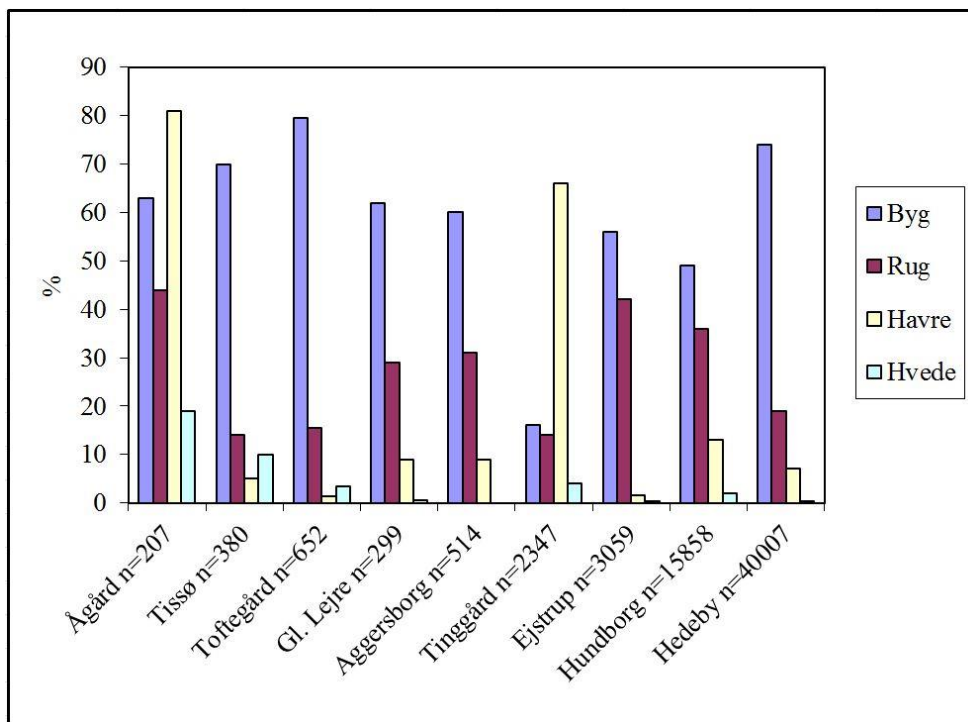

Fig. 7. Forekomsten af kornarterne i en række fund fra vikingetid (fig. efter Henriksen in press).

Den store forekomst af Havre ligner fundet fra Tinggård i Thy, hvor Havre var den vigtigste afgrøde. Ellers ligner fordelingen af afgrøderne fra Ågård, hvad man finder i vikingetidige fund.

Indsamlede planter

Skalfragmenter fra Hassel-nødder i tre hustomter viser, at man har indsamlet nødder.

I tre hustomter optrådte der forkullede rester af Buletang eller Blæretang. Da der er omkring 10 km. til kysten fra Ågård-pladsen, kan dette ikke være en tilfældig forekomst. Hvad man har brugt tangen til kan ikke afgøres ud fra fundet, men tilsvarende fund af tang kendes f.eks. fra vikingetidspladsen ved Tissø (Henriksen in press) og fra talrige fund på de vikingetidige bebyggelser på Grønland (Henriksen 2016).

Referencer

Henriksen, P.S. (2016): Norse agriculture in Greenland? Farming in a remote medieval landscape. In: Klápste, J. (Ed.) *Agrarian technology in the Medieval landscape*, Ruralia X (2013), pp. 237-245.

Henriksen, P.S. (in press): Cereals and wine. The botanical investigations at the elite residences at Lake Tissø. I: Jørgensen et al. (Eds.) *Tissø*